

Facit till förförståelsefrågor till kapitel 1 Arbeta i Sverige

Den svenska arbetsmarknaden s. 10

- 1 Monica jobbar som industriarbetare och Camilla jobbar som polis.
  - a) Monica har en privat arbetsgivare och Camillas arbetsgivare är staten.
  - b) Monica får sin lön av sin från sin privata arbetsgivare och Camilla får sin lön av staten.
- 2 Både Monica och Camilla betalar cirka 30 procent i skatt. Jämfört med många andra länder är det en hög procentsats.
  - a) Förslag på svar: Det svenska samhället bygger på att vi har ett utbyggt välfärdssystem. Det betyder att vi har ett trygghetssystem som ger stöd till medborgarna när de till exempel blir sjuka, arbetslösa eller går i pension.
  - b) Exempel på svar: Pengarna går till sjukvård, vägar, skolor, äldreomsorg, barnbidrag och bostadsbidrag.
  - c) Valfritt svar.

Att hitta ett arbete s. 13

- 1 Ruggero har sökt många jobb på Arbetsförmedlingens hemsida. Han har rätt utbildning för de jobb han söker men han blir inte ens kallad till en intervju.
  - a) Förslag på svar: Man kan söka jobb genom kontakter eller genom att göra en spontanansökan.
  - b) Valfritt svar.

Trygghet på arbetsplatsen s. 16

- 1 Sam jobbar som säljare på en bilfirma. Idag har de personalmöte och Sams chef presenterar en förändring för de anställda. Många av Sams kollegor sitter tysta trots att de inte gillar förändringen. Sam däremot ställer många kritiska frågor. Efter mötet vill Sams chef prata med honom. Hon säger att hon inte uppskattar hans ifrågasättande och att han inte behöver komma tillbaka till jobbet.
  - a) Nej, man kan bara bli avskedad om man har misskött sitt arbete så att det skadar företaget.
  - b) Han kan vända sig till sin lokala fackförening eller sitt fackförbund.
- 2 Jesper är 20 år och jobbar som elevassistent på en skola. Det har han gjort i två år. Han trivs bra men det är en osäker anställning eftersom han bara blir anställd terminsvis. Det betyder att han inte vet hur länge han har jobb på skolan.

- a) En visstidsanställning har ett slutdatum. Det har inte en tillsvidareanställning.
- 3 Lily jobbar i en matbutik. När hon jobbar efter klockan sex på kvällen får hon ob-ersättning. Det betyder att hon får extra betalt. En dag säger hennes chef att de anställda inte längre ska få ob-ersättning.
  - a) Nej, en arbetsgivare kan inte ändra på det som står i kollektivavtalet eller i anställningsavtalet.
  - b) De måste förhålla sig till kollektivavtalet och anställningsavtalet.

Arbetstider s. 25

- 1 Lukas jobbar som lärare. Hans tjänst är på 75 procent.
  - a) Han jobbar 30 timmar i veckan. (med en tjänst på 40 timmar i veckan)
  - b) Valfritt svar.

Arbetsmiljö s. 26

- 1 Yousuf jobbar som byggnadsarbetare. Det saknas ofta rätt skyddsutrustning när de är på byggen och Yousuf är orolig att någon ska skada sig.
  - a) Han kan kontakta sitt arbetsmiljöombud.
  - b) Valfritt svar.
- 2 Arbetsmiljö är allt som påverkar dig på jobbet.
  - a) Det kan till exempel vara belysning, ljud och stress.

Semester s. 27

- 1 Fadumo börjar sin anställning som målare i april.
  - a) Ja, hon har rätt att vara ledig i 25 dagar men hon har inte arbetat in så att hon kan få betald semester för hela perioden.
  - b) 25
  - c) Valfritt svar.

Om du blir sjuk s. 28

- 1 Lukas vaknar på morgonen med feber så han sjukanmäler sig till sin arbetsgivare.
  - a) Han får cirka 80 procent av lönen. Det görs också ett till avdrag som kallas för karensavdrag. Det är ett avdrag på cirka 20 procent av sjuklönen en genomsnittlig vecka.
  - b) Hans arbetsgivare betalar de första 14 dagarna. Sedan får han sjukpenning från Försäkringskassan.

Om du blir arbetslös s. 29

- 1 Sanna blir uppsagd från sitt arbete i en klädbutik. Hon har jobbat heltid under det senaste året.
  - a) Ja
  - b) Hon får en ersättning från en arbetslöshetskassa.
  - c) Hon måste vara beredd på att ta vilket jobb som helt och hon måste vara inskriven hos Arbetsförmedlingen samt ha fyllt 25 år.

Arbete och barn s. 30

- 1 Eriks barn är sjuka så han måste stanna hemma från jobbet.
  - a) Ja

Diskrimineringslagen s. 32

- 1 Wilma har en provanställning på sex månader. När hon berättar för sin arbetsgivare att hon är gravid säger arbetsgivaren att provanställningen inte kommer övergå i en fast anställning. Wilma anser att det är diskriminering.
  - a) Det betyder att man blir sämre behandlad än andra.
  - b) Hon kan vända sig till Diskrimineringsombudsmannen.

Social på jobbet s. 34

- 1 Amir har börjat jobba på ett it-bolag i Sverige. Han reagerar på att det är gemensamma fikapauser varje förmiddag och eftermiddag.
  - a) Förslag på svar: Det är en chans att lära känna varandra och man får reda på vad som händer på arbetsplatsen. Man kan också få inspiration från sina kollegor och man kan dela idéer med varandra.
  - b) Valfritt svar.